
ЈАВНИ СЕКТОР У МАКЕДОНИЈИ
– ОДНОС ЗАПОСЛЕНИХ У
МАКЕДОНСКОМ ЈАВНОМ СЕКТОРУ СА
ЈАВНИМ СЕКТОРОМ У ЗЕМЉАМА ЕУ И
ЗЕМЉАМА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА^{1*}

УДК 35.07(497.7)

DOI: <https://doi.org/10.22182/ajp.7232017.1>

Оригинални научни рад

Драган Гоцевски
Ванредни професор
Правни факултет «Јустинијан Први» Скопље,
Универзитет «Св. Кирил и Методиј»

Неда Малеска Сачмароска
Извршни директор
Центар за управљање променама

Сажетак

У овом раду извршена је анализа обима јавног сектора у Македонији и појединим земљама ЕУ и земљама Западног Балкана. Како би извршили ову компарацију, најпре смо извршили анализу појма јавног сектора и јавне управе, те смо ове појмове јасно разграничили. У наставку, на основу три индикатора и поузданих података, сачињена је анализа и изведени су закључци у вези са обимом јавног сектора у Републици Македонији. У спроведеној анализи коришћена су три важна индикатора: број и структура запослених у јавном сектору у појединим областима; број запослених у јавном сектору у односу на укупно становништво у Македонији и појединим земљама као и однос броја запослених у јавном сектору у укупном броју запослених у Македонији и појединим земљама. Међутим, сам одговор на питање колико запослених треба да има једна држава у јав-

¹ Истраживање и подаци изнешени у раду су прикупљени у оквиру пројекта „Monitoring Administrative Justice (2016-2018)“, спроведен од „Центра за управљање променама“ у Скопљу, подржан од Британске владе;

* Рад је примљен 4. 11. 2017, а одобрен на састанку редакције 28. 12. 2017.

ном сектору није ни мало једноставан, јер питање само по себи није једноставно. У том смислу, акценат би требало ставити на пружање услуга грађанима. Јер од нивоа и квалитета таквих услуга, зависи и задовољство грађана као корисника услуга јавног сектора с једне, али и квалитет живота, с друге стране. Свакако да сви параметри показују да што је одређена земља богатија, то је и квалитет и обим услуга јавног сектора шири. Економска моћ државе зато данас у значајној мери одражава и степен остваривања права грађана у погледу услуга којима грађанима пружа јавни сектор.

Кључне речи: Јавни сектор, Македонија, јавна управа, ЕУ, Западни Балкан

ОПШТИ ОСВРТ НА ПОЈАМ ЈАВНЕ УПРАВЕ И ЈАВНОГ СЕКТОРА

Иако не постоји појединачна концизна дефиниција јавне управе, постоји широка сагласност научне заједнице у овом термину са подразумеје све јавне институције које су директно укључене у примену закона једне државе. У развијеним демократским земљама ове институције обезбеђују вршење услуга грађанима у остваривању свих права која им на основу закона припадају.

Према схватању Л. Д. Бела, „...јавна управа се састоји од свих операција које имају циљ остваривања и спровођења јавних политика“, Воодров Вилсон, сматра да је јавна управа „системско и детаљно спровођење закона“, према Лутеру Гулику јавна управа „је део науке о управи која се бави владиним пословима (извршном власти) и, пре свега, спровођењем политике извршне власти“ док Двајт Валдо сматра да је јавна управа „...вештина и наука за управљање државним пословима“.²

Обим јавне управе директно је повезан са врстом политичког система и улогом државе у друштву. Што јавност више очекује од државе, биће и већи опсег администрација. Некада у прошлости, држава и њена управа, вршила је првенствено функције власти: унутрашњи и спољни послови и сигурност, наплата пореза и сл.

Међутим, временом захтеви постају све већи. Након индустријске револуције и појаве либерализма као доминантне идеологије у модерном свету, од државе се очекује да обезбеди услове за

2 Fry, B. R., (1998) *Mastering Public Administration From Max Weber to Dwight Waldo*, Chatham House Publishers, Seven Bridges Press, LLC, New York-London;

угодан живот грађана, економски просперитет и бројна друга права за своје грађане као што су: образовање, здравље, приступ енергији, питкој води, путеве, телекомуникације итд. Држава, повећавајући своју улогу у свакодневном животу грађана, шири и обухват јавне управе, као скупа институција које спроводе јавне политике владе и кроз које грађани остварују своја права.

У зависности од тога да ли се јавна управа јавља искључиво према државним органима или је јавна служба, и државе се доживљавају као ауторитативније или демократичније.

У најширем смислу, јавна управа у теорији се сматра државном управом, (министарства и органи државне управе у саставу министарства као што су инспекторати, управе и бирои, као и посебне организације као што су бројне агенције и дирекције), затим, стручне службе владе, скупштине и судова, друге управне организације (као што је државни статистички завод или државни архив), локална самоуправа и др. Под јавном управом данас се подразумевају и организације приватног сектора које, уз дозволу државе, пружају јавне услуге: У Македонији би таквим могли сматрати компаније са јавним овлашћењима, као што је «Македонски Телеком», „оне.Вип“, „ЕВН“, приватне здравствене клинике, приватни универзитети итд., као и удружења као што су Ауто-Мото Унија Македоније и сл. По правилу, ове организације се међутим, не сматрају јавним сектором.

Зато је важно разумети разлику између јавне управе и јавног сектора. Јавни сектор представља јавну управу која обухвата све јавне институције које обављају јавне функције и активности, а оснива их држава или општина, и који се затим финансирају из јавних средстава, односно државног буџета или буџета општина. То значи да појам јавног сектора подразумева како јавне институције тако и стручне службе владе, парламента и правосудја, али да он не обухвата приватне установе (приватне болнице, приватне школе, приватне школе, вртића итд.) нити приватне компаније које пружају јавне услуге.

ОБИМ ЈАВНОГ СЕКТОРА - ЗАПОСЛЕНИ У ЈАВНОЈ УПРАВИ

Претходно прављење разлике је значајно са становишта запослених у јавној управи. Кључни закони за македонску јавну управу су Закон о административним службеницима, који је ступио на снагу у фебруару 2014. године (а који је почео да се примењује

годину дана касније, у фебруару 2015. године)³ а затим и Закон о запосленима у јавном сектору који је такође донет почетком фебруара 2014.⁴ године. Овај други, регулише правни положај око 128.347 запослених у јавном сектору данас.⁵

У периоду од 2005. до краја 2015. године, број запослених у јавном сектору константно је растао. Према неким истраживањима, број запослених у јавном сектору у овом периоду порастао за чак 24,4%, односно за 24.600 запослених. Почетком 2005. године, број запослених у јавном сектору био је око 105.000, да би крајем 2015. године, број запослених био 129.600. До данас је он незнатно смањен на поменутих 128.347 запослених. Ако се узме у обзир тзв. „природни одлив кадрова“ у јавном сектору, услед пензионисања или преласка запослених из јавног у приватни сектор, укупан проценат запослених у односу на 2005. годину је и значајно већи.⁶

Пошто нема података из једног званичног извора за број људи који су у овом периоду пензионисани, покушаћемо да понудимо образложену пројекцију. Узимамо у обзир да се старосно доба за пензију 2014. године померило са 64 на 67 година за мушкарце и са 62 на 65 година за жене.⁷ Али пошто је ова мера ступила на снагу, година посматраног периода, узимамо број релевантних особа у старосној доби од 60 до 64 године, који су у 2014. години чинили 4,8% укупног броја запослених у ЕУ Македонија за исту годину.⁸ У 2008. години ова старосна група је била 3.1% од укупног броја запослених.⁹ Узмимо просечну вредност у јавном сектору. Сектор лица старих од 60 до 64 године је 4% од укупног броја. То значи да су се од 2005. до 2008. године повукли из јавног сектора 4.200 особа. Ако се истом динамиком одвија природни одлив до 2012. године, још 4.200 људи је отишло у пензију до 2012. године, након

3 Закон о административним службеницима, Службени лист Републике Македоније, бр. 27/2014);

4 Закон о запосленим у јавном сектору, Службени лист Републике Македоније, бр. 27/2014);

5 Извештај из регистра запослених у јавном сектору 2016 године, Министарство информатичког друштва, стр. 4;

6 Гоцевски, Д., Малеска, С., Н., (2017) „Колики и какав јавни сектор имамо у Републици Македонији (РМ)?“, Анализа особина јавног сектора РМ, Центар за управљање променама, Скопље, стр. 16;

7 чл.5 Закон за измене и допуне Закона о радним односима, Службени лист Републике Македоније, бр. 113/2014);

8 Државни завод за статистику Македоније, Становништво способно за рад, према економској активности, полу и узрасти, 2015; доступно на: http://www.stat.gov.mk/xls_publicacii/2016/2.4.16.02.xls [посећено 24.1.2018];

9 Државни завод за статистику Македоније, Становништво способно за рад, према економској активности, полу и узрасти, 2008; доступно на <http://www.stat.gov.mk/Publikacii/2.4.9.12.pdf> [посећено 24.1.2018];

чега до 2015. године још 3.150 људи. Или укупно 11.550 људи у јавном сектору се повлачи од 2005. до 2015. године. Пошто је крајем 2015. године у односу на 2005. годину број запослених порастао на 129.600, то значи да је истом периоду запослено најмање 36.750 новопримљених, односно да је у јавном сектору у истом периоду запослено више од 25% нових запослених.

Овај пораст запослених је у супротности са неолибералним тенденцијама у савременим јавним управама. Рационализација, приватизација, смањење броја запослених у јавној управи, унапређивање ефикасности, по правилу смањује број запослених у јавном сектору. То су уосталом, и основни правци реформи јавних управа у упоредним националним правним системима. А ове реформе, датирају још из најразвијенијих земаља света током 80-тих година прошлог века, а које су започеле најпре у САД и Великој Британији. Један од могућих одговора за пораст запослених у јавном сектору у Македонији може бити у недовољном вођењу рачуна о организационо-процесном правцу реформе, јер према подацима из Регистра запослених у јавном сектору из марта 2016. године, запослени у јавном сектору раде у чак 1.287 јавних институција.

Према подацима из Регистра запослених у јавном сектору од марта 2016, укупно 1.287 јавних институција чине јавни сектор у Републици Македонији

Дијаграм 1: Јавни сектор у Републици Македонији
јавна управа

ЈАВНА УПРАВА	Државна управа у ужем смислу	независни органи државне управе	32	
		органи управе у министарствима	29	
		министарства	15	
		правна лица са јавним овлашћењима	16	
		самостални државни органи	12	
		регулаторна тела	10	
	Јединице локалне самоуправе 81	Судови 35	секретаријати у Влади	3
			посебан орган државне управе (обавештајна служба)	1
			служба у Влади	1
	СУДСКА ВЛАСТ	Скупштина	Јавне установе	888
Јавно тужилаштво 29			Јавна предузећа 128	
ДРЖАВНА ВЛАСТ	Народна банка	Влада РМ	Судски савет и Савет јавних тужилаца	
ДРУГИ	Народни правобранилац	Председник РМ		

Дијаграм су компилирали аутори.

Укупан број запослених показује опште повећање запослених у посматраном периоду, посебно током 2012. и 2013. године након чега долази до извесног пада.

Тако на пример, у Македонији је у области образовања, највећи број запослених био 2012. године (42.300 запослених), да би у 2014. години тај број био смањен на 40.200, а затим поново долази до благог пораста у 2015. години. Процентуално посматрано, то је 31.79% Најмањи пораст запослених је забележен у здравству и социјалној заштити без становања. Највећи број запослених у овим областима био је у 2013. години, (37.300 запослених), након чега, 2014. године, број запослених у здравственој и социјалној заштити пада на 35.400 запослених, а овај број и даље стагнира.¹⁰ Процентуално посматрано, то је око 27,61% запослених.

Ево још једне занимљиве компарације. Она прати број запослених у три области јавне управе, одбране и активностима на пољу социјалне сигурности. У Македонији је у ове три области јавног сектора, број запослених од 2006. до 2015. године порастао са 39.300 2006. године на 51.700 запослених 2015. године. Значи, у ове три области запослено је 39,89% од укупног броја запослених у јавном сектору.

Овај индикатор анализира различите аспекте обима јавног сектора, а не и њеног квалитета. Шта то значи? Ако су сви запослени у јавном сектору прави професионалци и ако је на располагању савремена опрема и користе савремене методе у свом раду, понекад мање запослених може постићи далеко више од много већег броја запослених. Кључ је у ефикасности. Због тога је веома важно да јавни сектор запошљава људе који су компетентни и који су мотивисани.

ОБИМ ЈАВНОГ СЕКТОРА - ТЕНДЕНЦИЈЕ У ЗЕМЉАМА ЕУ И ОЕЦД У ОДРЕЂЕНИМ ОБЛАСТИМА

Македонија одступа од тренда у ЕУ28 у овом периоду. На пример, у Ирској од 2005. до 2008. године, број запослених у јавном сектору пење се на 320.000 након чега пада на 288.000.¹¹ до краја 2014. године. Наиме, услед глобалних финансијских кретања и економске кризе која је погодила Европу након 2008, развијене земље Европе примењују мере штедње, укључујући и смањење обима јавног сектора. Насупрот овом тренду, у Македонији, већ смо видели, јавни сектор је у овом периоду континуирано растао.

Ипак, у односу на укупан број запослених, Македонија нема много велики јавни сектор али је један од најбрже растућих јавних

¹⁰ Гоцевски, Д., Малеска, С., Н., (2017) „Колики и какав јавни сектор имамо у Републици Македонији (РМ)?“ Анализа особина јавног сектора РМ, Центар за управљање променама, Скопље, стр. 19;

¹¹ Boyle R., (2014) *Public Sector Trends*, State of the Public Service Series, December 2014, стр. 13;

сектора по броју запослених, посебно у државној администрацији и одбрани. Оно што можемо закључити као нежељени тренд у условима економске кризе су подизање „класичне администрације“ тј. административних односно државних службеника у односу на јавне службенике који пружају јавне услуге. Ако би иста повећања била резултат већег броја запослених доктора, педагога, дефектолога, социјалних радника, медицинских сестара и васпитача у вртићима, библиотекара и других пружаоца јавних услуга, грађани би на тај начин добили «већу вредност» од јавног сектора него повећаним бројем запослених у државној управи.

Величина јавног сектора знатно варира између држава чланица ЕУ и ОЕЦД. У нордијским земљама као што су Данска, Норвешка и Шведска, запослени у јавном сектору представљају више од 30% укупног броја запослених, док су земље Азије и Латинске Америке које су чланице ОЕЦД-а имају знатно мањи јавни сектор. У Јапану јавни сектор заузима 8% укупног броја запослених, а у Чилеу и Мексику нешто више 10%. Иако у многим земљама ОЕЦД-а постоји пад државних службеника у администрацији, просек запослених у јавном сектору на нивоу ОЕЦД-а, у периоду од 2009. до 2013. године повећао се са 21,1% на 21,3%. Највећи пад запослених у овом периоду евидентирају се у Белгији, Пољској и Великој Британији. С друге стране, Данска, Норвешка и Словенија имају повећање у јавном сектору за један процентни поен, и у Швајцарској се бележи пораст од три процентна поена за исти период.¹²

У наставку, анализирамо просеке броја запослених у јавном сектору у пољима која су претходно анализирана за Македонију.

Што се тиче структуре запослених у јавном сектору, Македонија је најсличнија са просеком ЕУ у проценту запослених у здравству и образовању, а одступа у делу запослених у администрацији, одбрани и обавезном социјалном осигурању.

Што се тиче европског просека, највише запослених у јавној управи, одбрани и обавезном социјалном осигурању је у Мађарској. У овим областима у Мађарској запослено је 43,48% од укупног броја запослених у јавном сектору. Најмањи број запослених је на Исланду (није чланица ЕУ), и то свега 16,36%. Просек земаља ЕУ у ове три области је 29,69% од укупног броја запослених у јавном сектору. У Македонији је тај проценат скоро 10% већи – 39,71%.

Што се тиче структуре запослених у јавном сектору, Македонија је најсличнија са просеком ЕУ у проценту запослених у здравству и образовању. Највећи број запослених у здравству је у Финској. Процентуално, он износи 31,12% од укупног броја запослених у јавном сектору. Најмањи број запослених у здравству у земљама

12 OECD (2015), Government at a Glance 2015, OECD Publishing, Paris. http://dx.doi.org/10.1787/gov_glance-2015-en, стр. 84;

ЕУ је у Луксембургу - 15,38% и Мађарској - 16,86%. У Македонији је тај просек 27.61%, а на нивоу 28 земаља ЕУ је 26.39%.

Највећи број запослених у образовању у Европи је на Исланду - 50,91%, а најмањи у Француској, 25,95%. Просек у земљама чланицама ЕУ је 32.57%, а у Македонији је 31.79%.

Графикон 2. Структура запослених у јавном сектору по областима У појединим земљама ЕУ и на нивоу ЕУ28 за 2016. годину и У Републици Македонији¹³

Норвешка	20.62%	28.69%	26.88%	24,02%
Шведска	22.31%	39.40%	22.05%	16,44%
Данска	18.74%	33.66%	22.69%	25,32%
Француска	31.64%	25.95%	24.35%	17,80%
Италија	29.96%	34.63%	28.42%	7,29%
Чешка Република	34.09%	34.12%	26.44%	4,88%
Словачка	39.94%	31.96%	18.56%	9,29%
Грчка	38.39%	35,91%	22,70%	2,64%
ЕУ28	29.69%	32.57%	26.39%	11.18%
Македонија	39.89%	31.79%	23.61%	5%

Агенда:

Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање
Образовање
Здравство
Остало: соц заштита без смештаја, музеји, библиотеке и др.

На овом месту, направићемо и кратку компарацију између Македоније и појединих земаља Западног Балкана. Западни Балкан је појам који данас обухвата шест независних држава: Хрватску, Србију, Македонију, Босну и Херцеговину, Црну Гору и Албанију. Однос правимо између Македоније с једне, и Србије, Босне и Херцеговине и Хрватске. Он је занимљив и са становишта што је Република Хрватска, у овом моменту једина чланица ЕУ.

Што се тиче земаља Западног Балкана, Македонија има највећи број запослених у јавном сектору у државној управи одбрани одбрана, 39,89%. Друга по величини у овој области је Босна

¹³ Eurostat, доступно на: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>; Завод за статистику (Босна и Херцеговина) достапно на: http://www.bhas.ba/saopstenja/2016/ZAP_2016M07_001_01_BS.pdf; Државни завод за статистику (за Србија) доступно на: <http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/repository/documents/00/02/26/98/zp22092016.pdf>; Подаци за БиХ и Србију су без библиотека, архива, музеја и других културних активности;

и Херцеговина у којој администрација и одбрана заузимају 39,71% укупног броја запослених у јавном сектору. Општа управа и одбрана представљају 34,72% запослених у јавном сектору у Хрватској, а релативно мали део запослених у јавном сектору је запослен у образовању, 36,92%, и здравству, 24,55%. Осим у домену опште администрације и одбране, у поређењу са другим мереним параметрима, јавни сектор у Македонији не разликује се много ни у другим земљама Западног Балкана.

Графикон 2. Структура запослених у јавном сектору по областима у појединим земљама Западног Балкана

Македонија	39.89%	31.79%	23.61%	5%
Босна и Херцеговина	39.71%	34.14%	26.15%	00.00%
Србија	34.65%	28.95%	36.40%	00.00%
Хрватска	34.72%	36.92%	24.55%	3,57%

Графикон су компилирали аутори.

Агенда:

	Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање
	Образовање
	Здравство
	Остало: соц заштита без смештаја, музеји, библиотеке и др.

ДРУГИ ИНДИКАТОРИ ОБИМА ЈАВНОГ СЕКТОРА

Лош два индикатора која могу да буду од значаја за одређивање обима јавног сектора које ћемо на овом месту представити је и број запослених у јавном сектору у односу на укупно становништво, и проценат запослених у јавном сектору у односу на укупан број запослених грађана.

Што се тиче броја запослених у односу на целокупно становништво у Македонији, запослени у јавном сектору представљају 6,26%. Дакле, јавни сектор у Македонији је сличан по обиму са Србијом, већи од јавног сектора у Босни и Херцеговини, а мањи од јавног сектора у Хрватској и Словенији. Просек земаља чланица ЕУ је 9,96%.

Земље у Европи где је удео запослених у јавном сектору већи од 10% су на пример, Немачка, Финска, Ирска, Малта, Холандија

и Аустрија. Највећи јавни сектор у погледу укупног становништва имају скандинавске земље: Норвешка 14,78%, а Исланд, Шведска и Данска нешто изнад 13%. Развијене земље са развијеним друштвеним системом имају већи јавни сектор. Најмање развијене земље у Европи, можемо уочити, имају мањи јавни сектор а и Македонија прати овај тренд.

Што се тиче процента запослених у јавном сектору у односу на укупан број запослених у земљи, у Македонији он износи 18,59% од укупног броја запослених. У Србији и Босни и Херцеговини је број запослених у јавном сектору у односу на укупан број запослених значајно већи у односу на Македонију и износи преко 24%, док у Словенији и Хрватској он износи нешто преко 20% у односн у на укупан број запослених. У Буграској је број запослених у јавном сектору сличан као и у Македонији - 18,64%.

Дакле, јавни сектор у Македонији је сличан па чак и нешто мањи у односу на земље Западног Балкана, и нижи од просека у свих 28 земаља чланица ЕУ. Просек земаља чланица ЕУ износи 23,47%.

Јавни сектор у Норвешкој има највећи удео у укупном запошљавању земље, са 30%, Француском 29,18%, Белгијом 29,16% и Шведском 29,11%. Најмање запослених у јавном сектору у смислу укупног броја запослених у ЕУ има у Румунији 14,04%, а након њих, на нивоу Европе, у Турској 14,95%.

Графикон 3. Однос броја запослених у јавном сектору према укупном броју запослених у појединим земљама¹⁴

Норвешка	30%
Француска	29.18%
Белгија	29.16%
Шведска	29.11%
Румунија	14.04%
Турска	14.95%
Србија	24%
Босна и Херцегов.	24%
Хрватска	29.69%
Македонија	18.64%
ЕУ28	23.47%

¹⁴ Eurostat <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> (Јавни сектор обухвата: јавну управу и одбрану, обавезну социјалну сигурност, образовање, здравство, социјални рад без смештаја, библиотеке, музеји, архиви и друге културне делатности; Укупна запосленост је према класификацији НАСЕ, (Employment by sex, age and citizenship (1 000) (lfsa_egan), Доступно на: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>;

ЗАКЉУЧАК: КОЛИКО ТРЕБА ДА БУДЕ ЗАПОСЛЕНИХ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ?

Одговор на питање колико запослених треба да има једна држава у јавном сектору није нимало једноставан, јер питање само по себи није једноставно. Поставите себи следеће питање: колико услуга грађани желе! Да ли људи у густо насељеним местима можда желе и требају више услуга него у мање насељеним подручјима? Треба ли развијене земље и региони да пружају више услуга него што то треба да чине мање развијени? Потребне грађана су исте, и правно загарантована права требају подједнако бити доступна свим грађанима, где год да они живе.

За сваку услугу коју „држава“ пружа својим грађанима, држави је потребан и одређени број људи које ће те услуге обезбеђивати и који ће њима управљати. Невероватно је да мале земље увек имају „скупљи“ јавни сектор зато што имају тенденцију пружити исти фонд услуга својим грађанима, као и велике и развијене земље. Дакле, било би биље формулисати питање на следећи начин: колики јавни сектор себи може приуштити одређена земља?

Укупан број запослених, праћених за одређени период, је користан показатељ тренда пораста или смањења јавног сектора, али то нужно не мора бити и свеобухватни показатељ оправданости његове величине. У ту сврху се користе и други индикатори. У овом раду коришћени су следећи: величина јавног сектора у смислу укупног становништва, величине јавног сектора у одређеним областима јавне управе, временски период посматрања и др.

Можда би јединствени закључак могао да буде: грађанима мора да буде омогућено да остваре своја права. И у том смислу, вршење јавних услуга пре свега, посебно у области образовања, здравства, културе, социјалне заштите и становања, у великој мери одражава и систем остваривања права. За то је свакако неопходна општа администрација и државни службеници, али се са становишта обезбеђења услуга грађанима чини да у јавном сектору посебну пажњу треба посветити јавним службеницима који у различитим областима јавних служби пружају услуге грађанима, јер од нивоа и квалитета таквих услуга, зависи и задовољство грађана као корисника са једне стране, али и сам квалитет живота, с друге.

ЛИТЕРАТУРА

Boyle R., (2014) *Public Sector Trends*, State of the Public Service Series, December 2014;

Eurostat, доступно на: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> ;

Демографија и социјалне статистике, Запослени по дјелатностима у јулу 2016., Сарајево 20.9.2016, Завод за статистику (Босна и Херцеговина) доступно на: http://www.bhas.ba/saopstenja/2016/ZAP_2016M07_001_01_BS.pdf ;

Fry, B. R., (1998) *Mastering Public Administration From Max Weber to Dwight Waldo*, Chatham House Publishers, Seven Bridges Press, LLC, New York-London;

OECD (2015), *Government at a Glance 2015*, OECD Publishing, Paris. http://dx.doi.org/10.1787/gov_glance-2015-en, стр. 84;

Статистика запослености и рада, Регистрована запосленост у Републици Србији, Државни завод за статистику (за Србију) доступно на, <http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/repository/documents/00/02/26/98/zp22092016.pdf> ;;

Становништво способно за рад, према економској активности, полу и узрасти, 2015, Државни завод за статистику Македоније, доступно на: http://www.stat.gov.mk/xls_publikacii/2016/2.4.16.02.xls [посејено 24.1.2018];

Становништво способно за рад, према економској активности, полу и узрасти, 2008, Државни завод за статистику Македоније, доступно на <http://www.stat.gov.mk/Publikacii/2.4.9.12.pdf> [посејено 24.1.2018];

Закон за измене и допуне Закона о радним односима, Службени лист Републике Македоније, бр. 113/2014);

Закон о административним службеницима, Службени лист Републике Македоније, бр. 27/2014);

Закон о запосленим у јавном сектору, Службени лист Републике Македоније, бр. 27/2014);

Извештај из регистра запослених у јавном сектору 2016 године, Министарство информатичког друштва;

Гоцевски, Д., Малеска, С., Н., (2017) „Колики и какав јавни сектор имамо у Републици Македонији (РМ)?“ Анализа особина јавног сектора РМ, Центар за управљање променама, Скопље;

PUBLIC SECTOR IN MACEDONIA -
RELATIONSHIP OF EMPLOYEES IN THE
MACEDONIAN PUBLIC SECTOR WITH
THE PUBLIC SECTOR IN THE COUNTRIES
OF THE EU AND THE COUNTRIES
OF THE WESTERN BALKANS

SUMMARY

In this paper an analysis of the volume of the public sector in Macedonia and certain EU countries and countries of the Western Balkans was carried out. In order to make this comparison, we first performed an analysis of the concept of the public sector and public administration, and we clearly distinguished these concepts. Subsequently, based on three indicators and reliable data, an analysis was made and conclusions were drawn regarding the scope of the public sector in the Republic of Macedonia. In the conducted analysis, three important indicators were used: the number and structure of public sector employees in certain areas; the number of employees in the public sector in relation to the total population in Macedonia and individual countries, as well as the ratio of the number of employees in the public sector in the total number of employees in Macedonia and individual countries. However, the answer to the question of how much a state should have a state in the public sector is not that simple, because the question is not easy in itself. In that sense, emphasis should be placed on providing services to citizens. Because of the level and quality of such services, the satisfaction of citizens as users of public sector services with one, but also quality of life depends on the other. Certainly all parameters show that the country is richer, the quality and volume of public sector services is expanding. Therefore, the economic power of the state today significantly reflects the degree of realization of citizens' rights regarding services provided to citizens by the public sector.

Key words: Public sector, Macedonia, public administration, EU, Western Balkans
